

Webinaari kantaverkkoyhtiöiden esityksestä taseselvityksen harmonisoimiseksi

3.9.2018

Esiintyjien esittely

Eveliina Seppälä
eveliina.seppala@fingrid.fi

Petteri Pakalén
petteri.pakalen@fingrid.fi

Käytännön asioita webinaarista

- Webinaarin kesto n. 1 h
- Kysymyksiä voi lähettää webinaarin aikana
- Vastauksia kysymyksiin käydään läpi webinaarin lopussa.
- Vastaukset kysymyksiin sekä webinaaritalenne julkaistaan Fingridin verkkosäännöt sivustolla.

Webinaarin tavoitteena on

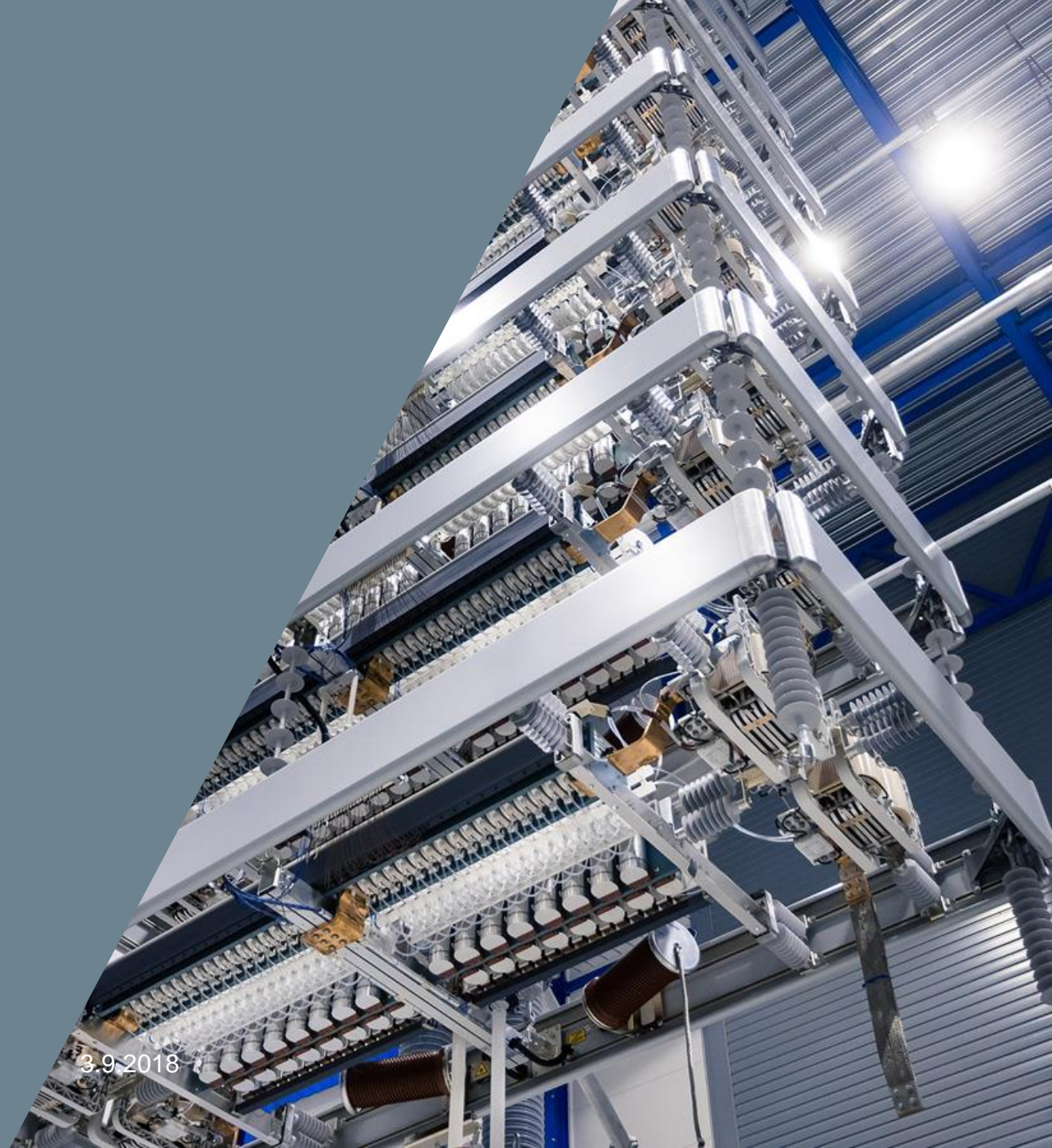
- Tulkita konsultaatiossa olevaa ehdotusta taseselvityksen harmonisomisesta Suomen toimijoiden näkökulmasta.
- Taustoittaa, mistä eurooppalaisessa taseselvityksen harmonisoinnissa on kyse.
- Selventää, mitä vaiheita on ennen lopullista taseselvitysmallin käyttöönottoa.
- Pyrkiä selventämään ehdotuksen termistöä ja sidoksia verkkosääntöihin.

FINGRID

FINGRID

Huomioitavaa

- Tässä webinaarissa esitetään vain Fingridin tulkintaa Tasehallinnan suuntaviivasta sekä kantaverkkoyhtiöiden antamasta ehdotuksesta.
- Jotkin käytettyjen termien määritelmät poikkeavat sanamuodoltaan tasehallinnan suuntaviivan virallisessa käänöksessä esitetyistä.
- Lopullinen yksityiskohtainen taseselvitysmalli ei ole vielä tiedossa.

Lainsäädännöllinen tausta taseselvityksen harmonisoimiselle

Tasehallinnan suuntaviiva

- Tasehallinnan suuntaviiva kuuluu eurooppalaisiin verkkosääntöihin, jotka liittyvät vuoden 2009 kolmannen energiapaketin toimeenpanoon ja tähtäävät sähkön sisämarkkinoiden edistämiseen Euroopassa.
- Verkkosäännöt ovat komission asetuksia ja siten suoraan EU:n jäsenvaltioissa voimassa olevaa lainsäädäntöä.
- Tasehallinnan suuntaviiva vaatii kantaverkkoyhtiöitä harmonisoimaan tiettyjä taseselvityksen periaatteita. Kantaverkkoyhtiöt ovat valmistelleet ehdotusta, joka tulee toimittaa viranomaisille joulukuussa 2018.

Taseselvityksen yleisiä tavoitteita Tasehallinnan suuntaviivan mukaisesti

Tasehallinnan suuntaviiva, perusteluosa 17:

- Yleisenä tavoitteena
 - varmistaa, että tasevastaavat tukevat järjestelmän tasapainoa tehokkaalla tavalla
 - tarjota markkinaosapuolille kannustimia ylläpitää ja/tai auttaa sen palauttamisessa.
 - varmistaa, että taseselvitys tehdään syrjimättömästi, tasapuolisesti, objektiivisesti ja läpinäkyvästi.
- Jotta energiajärjestelmään pystytään integroimaan uusiutuvien energialähteiden kasvava osuus, tulee tasepoikkeaman hintojen vastata energian reaaliaikaista arvoa.

Prosessin eteneminen

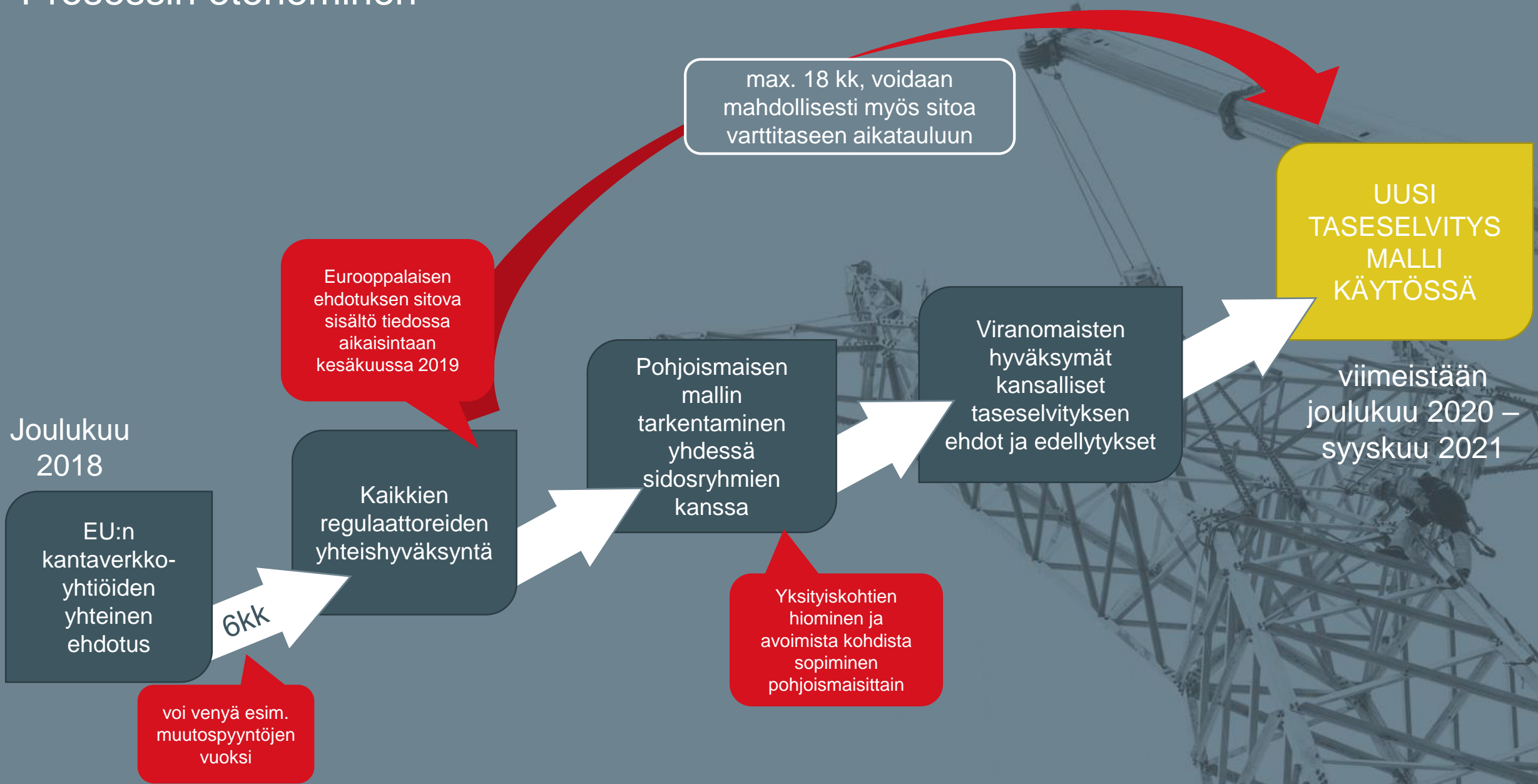
Prosessin eteneminen: Eurooppalainen ehdotus

- EU:n kantaverkkoyhtiöiden yhteinen ehdotus on konsultaatiossa 28.9. saakka. Konsultaatioversion löytää ENTSO-E:n [konsultaatiohubista](#).
- Konsultaation jälkeen kantaverkkoyhtiöt tekevät lopullisen ehdotuksen ja luovuttavat sen viranomaisille joulukuussa 2018.
- Viranomaisilla on kesäkuuhun 2019 aikaa hyväksyä ehdotus. Viranomaiset voivat myös tehdä ehdotukseen muutospyyntöjä, mikä voi viivästyttää hyväksyntää.
- Jos viranomaiset eivät pääse yhteisymmärrykseen, voi päätöksenteko siirtyä viranomaisten yhteistyöelimelle ACER:lle, mikä edelleen voi viivästyttää hyväksyntää.
- Viranomaishyväksynnän jälkeen ehdotus sitoo kantaverkkoyhtiöitä, ja aikaa uuden mallin käyttöönottoon on 18 kuukautta.
 - Ehdotus toisaalta antaa mahdollisuuden sitoa käyttöönoton varttitaseen aikatauluun.

Prosessin eteneminen: Taseselvitysmallin kuvaaminen tasevastaavien ehdoissa ja edellytyksissä

- Pohjoismaisittain pyritään lopullisesta taseselvitysmallista saamaan mahdollisimman yhtenäinen.
- Kun mallin yksityiskohdat ovat tiedossa pohjoismaisittain, tulee taseselvitysmalli kuvata Tasehallinnan suuntaviivan Artiklan 18 mukaisissa kansallisissa tasevastaavien ehdoissa ja edellytyksissä.
- Fingrid konsultoi kansalliset tasevastaavan ehdot ja edellytykset. Ehdoille ja edellytyksille tarvitaan myös viranomaisen hyväksyntä.

Prosessin eteneminen

Myös säätösähkön hinnoittelu tulossa konsultaatioon

- Uudet säätösähkömarkkinapaikat (PICASSO, MARI, TERRE) voivat tuoda muutoksia säätösähkön hinnoitteluperiaatteisiin.
 - Tasehallinnan suuntaviiva vaatii kantaverkkoyhtiöiltä yhteistä ehdotusta myös säätösähkön hinnoittelumenetelmästä.
- aFRR energiamarkkinan myötä mahdollisesti useampia säätöhintoja.
- Säätösähkön hinnoitteluehdotus ei ole vielä konsultaatiossa, tulossa todennäköisesti syyskuussa.

**Tasehallinnan suuntaviivassa ja
ehdotuksessa käytettyä termistöä ja
lyhenteitä**

Termi	Merkitys
Imbalance adjustment/Tasepoikkeamakorjaus	Reservien aktivoinnista syntyvä energiamäärä, joka korjataan tasevastaavien tasepoikkeaman laskennassa. Vastaa Suomessa taseselvityksessä käytettäviä tehokauppoja ja reservienergioita.
Imbalance/Tasepoikkeama	Tasepoikkeama on tasevastaavan position sekä toteutuneen tuotannon ja kulutuksen erotus
Position	Positio tarkoittaa käytännössä toimijan tekemiä kauppoja. Positio on siis se tilanne, jota verrataan tasevastaavan toteutuneeseen tuotantoon ja kulutukseen.
Allocated volume	Järjestelmään annettu tai järjestelmästä otettu energia, joka osoitetaan tasevastaavalle. Suomessa tällä käytännössä tarkoitetaan tasevastaavan toteutunutta tuotantoa ja kulutusta.
Value of Avoided Activation (VoAA)	Käytännössä tarkoittaa hintaa, jota käytetään tilanteessa, jossa ei ole tehty aktivointeja. Esimerkiksi nykymallissa tilanteessa, jossa taseselvitysjaksolla ei ole tehty säätöjä, käytetään Suomessa VoAA:n arvona vuorokausimarkkinan hintaa.
Self Dispatch Model (SDM)	Ajojärjestyksen itsemäärittelymalli, jossa tuotantosuunnitelmien ja kulutussuunnitelmien sekä voimalaitosten ja kulutuslaitosten ajojärjestyksen määrittelystä vastaavat laitokset itse. Suomessa käytössä SDM malli.
Central Dispatch Model (CDM)	Keskitetyn ajojärjestyksen määrittelyn malli, jossa tuotantosuunnitelmien ja kulutussuunnitelmien sekä voimalaitosten ja kulutuslaitosten ajojärjestyksen määrittelystä vastaa kysynnän mukaan säädettävien laitosten osalta siirtoverkonhaltija yhdistetyssä suunnitteluprosessissa. Pelkästään CDM-mallia koskevat säännökset eivät koske Suomea.
Integrated Scheduling process	CDM malliin liittyvä prosessi.
EBGL (Electricity Balancing Guideline)	Tasehallinnan suuntaviivan englanninkielinen nimi. Lyhennettä EBGL käytetään paljon englanninkielisessä tekstissä.
TSO (Transmission system operator)	Kantaverkkoyhtiö
ER –koodi (Network Code on Electricity Emergency and Restoration)	Sähköverkon hätätilaa ja häiriöpalautusta koskeva verkkosääntö.
CACM –koodi (Network Code on Capacity Allocation & Congestion Management)	Kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskeva verkkosääntö.

EBGL:
Vaatimukset ehdotukselle

TASESELVITYKSEN HARMONISOINNIN
EHDOTUS:
Vastaa EBGL:n vaatimukseen

EBGL:n vaatimukset ehdotukselle

EBGL:n Artikla 52

Vuosi EBGL:n voimaantulosta, tulee kaikkien EU:n kantaverkkoyhtiöiden antaa ehdotus, jossa määritellään tarkemmin ja yhdenmukaistetaan vähintään:

EBGL:n Artiklan kohta	Artiklan kuvaus
52.2.a	Tasekorjauksen (Imbalance Adjustment), position, tasepoikkeaman (imbalance) sekä tasevastaavalle osoitetun tuotannon ja kulutuksen (allocated volume) laskenta.
52.2.b	Tasepoikkeaman hinnan laskentaan käytettävät keskeiset osatekijät sekä säätämättömän tilanteen tasesähkön arvo (VoAA).
52.2.c	Yhden hinnan käyttö käyttö kaikille tasepoikkeamille siten, että sekä ali- että ylijäämälle määritetään yksi hinta taseselvitysjakson aikana.
52.2.d	<ul style="list-style-type: none">Ehdot ja perustelut, millon TSO voi ehdottaa kansalliselle regulaattorille kaksoishinnoittelun käyttöä.Kaksoishinnoitteluun sovellettava menetelmä.

Konsultaatiossa oleva ehdotus taseselvityksen harmonisoimiseksi

Ehdotuksen sisältö

Artikla	Artiklan kuvaus
Artikla 1	Subject matter and scope
Artikla 2	Definitions and interpretation
Artikla 3	The calculation of imbalance adjustment
Artikla 4	The calculation of a position, an imbalance and allocated volume
Artikla 5	Main components used for the calculation of the imbalance price for all imbalances
Artikla 6	Definition of the value of avoided activation of balancing energy from frequency restoration reserves or replacement reserves
Artikla 7	The use of single pricing
Artikla 8	Definition of conditions and methodology for applying dual pricing
Artikla 9	Publication and implementation of the imbalance settlement harmonisation proposal
Artikla 10	Language

Varsinainen
asisisältö

Suomen
kannalta
muutoksia

Yleiset säännökset (Art 1-2) sekä loppusäännökset (Art 9-10)

- Artikla 1 määrittelee kohteen ja soveltamisalan
 - Käytännössä artikla toteaa, että ehdotusta sovelletaan muulloin, paitsi tilanteissa, joissa markkinatoiminnot ovat keskeytyneet tai jos käytönpalautuksen verkkosäännön (ER-verkkosääntö) Artiklan 39(1) nojalla on päätetty soveltaa eri menettelytapaa erityistilanteissa.
- Artikla 2 luettelee ehdotuksessa käytettyjä määritelmiä
- Artikla 9 määrää,
 - että TSOiden tulee julkaista ehdotus viipymättä viranomaishyväksynnän jälkeen.
 - TSOiden tulee noudattaa ehdotuksen artikloja 18 kuukautta viranomaisten hyväksynnän jälkeen, ja ne tulee sisällyttää kansallisiin ehtoihin ja edellytyksiin
- Artikla 10 määrää ehdotuksen kielestä.

- Ehdotuksen mukaisesti TSO*:n **tulee** laskea tasepoikkeamakorjaus jokaiselle taseselvitysjaksolle netotettuna volyymina siitä reservienergiasta, joka kansallisten ehtojen ja edellytysten mukaan on selvitetty reserviosapuolien kanssa.
 - Ei muutoksia taseselvitysmielessä nykyiseen toimintatapaan. Käytännössä FCR, aFRR ja mFRR energia, joka selvitetään reserviosapuolien kanssa korjataan jatkossakin tasevastaavan taseeseen.
 - Energiasta, jota ei selvitetä reserviosapuolien kanssa, ei myöskään tehdä tasepoikkeamakorjausta.
 - Ehdotus ei määrittele, miten reservienergia lasketaan.
- Ehdotus toteaa, että tasekorjaukseen **voidaan** sisällyttää myös
 - energiat, jotka liittyvät **ER**-koodin mukaiseen varautumissuunnitelmaan.
 - energiat, jotka liittyvät tilanteeseen, jossa markkinaosapuolen rajan yli tehdyt kaupat eivät toteudu **CACM** -koodin mukaisen force majeure tilanteesta johtuvasta kapasiteetin rajoittamisesta.
 - Suomessa rajan** yli tehtävät kaupat tapahtuvat pörssin kautta, tämä kohta ei siis oleellinen Suomen kannalta.

* TSO tarkoittaa ehdotuksessa myös kolmatta osapuolta, jolle on annettu tehtäväksi taseselvitys (Ehdotuksen Artikla 2.3.f). Eli Suomen tapauksessa eSett tekee laskennan.

** Rajalla viitataan tässä EU:n sisäisiin rajoihin (selvennys lisätty webinaarin jälkeen 4.9.2018)

EBGL Artikla (vaatimus)

52.2.a Position, tasepoikkeaman (imbalance) sekä tasevastaavalle osoitetun tuotannon ja kulutuksen (allocated volume) laskenta EBGL Artiklan 53(4) mukaisesti.

Vastaava all TSO ehdotuksen Artikla

4. Calculation of a position, an imbalance and allocated volume

- EBGL mukaan, että position laskennan tulee perustua toiseen seuraavista:
 - EBGL Art 53.4.a: Tasevastaavalla on yksi positio, joka on yhtä suuri kuin ulkoisten ja sisäisten kaupankäyntisuunnitelmien summa.
 - EBGL Art 53.4.b Tasevastaavalla on kaksi positiota, ensimmäinen on yhtä suuri kuin tuotannon ulkoisten ja sisäisten kaupankäyntisuunnitelmien summa, toinen on yhtä suuri kuin kulutuksen ulkoisten ja sisäisten kaupankäyntisuunnitelmien summa.
 - Ehdotuksessa todetaan, että positio laskettaisiin Artiklan 53.4.a mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa muutosta, että Suomessa luovutaan erillisistä kulutus- ja tuotantotaseista ja siirrytään yhteen taseeseen.
- Yhteen taseeseen siirtyminen voidaan yhdistää varttitaseen aikatauluun.
- Tasepoikkeaman sekä tasevastaavan toteutuneen tuotannon ja kulutuksen laskennan osalta ehdotuksen ei nähdä muuttavan nykyistä käytäntöä.

EBGL Artikla (vaatimus)

52.2.b Tasepoikkeaman hinnan laskentaan käytettävät keskeiset osatekijät

Vastaava all TSO ehdotuksen Artikla

5. Main components used for the calculation of the imbalance for all imbalances

- Ehdotus ei ota kantaa varsinaiseen hinnanlaskentamenetelmään.
- Sen sijaan ehdotus listaa, mitä pääkomponentteja tasepoikkeaman hinnan laskennassa saa käyttää.
 - Value of Avoided Activation (€)
 - Säättö­sähkön hinnat aFRR/mFRR/RR tuotteista (€)
 - Imbalance netting –prosessista aiheutuva hinta (€)
 - Scarcity tai insentiivi –komponentti (€) (vaatii erikseen kansallisen regulaattorin hyväksynnän)
 - TSO:n energian säättötarve per tuote tai imbalance netting energialla täytetty tarve (MWh).
 - Ei siis koko pullonkaulattoman alueen säättötarve, vaan paikallinen säättötarve.
- Ehdotuksen mukaisesti kaikkia yllämainittuja komponentteja ei siis ole pakko käyttää.
- Käytännössä ehdotus jättää avoimeksi, lasketaanko hinta:
 - Eri tuotteiden säättöhinnan marginaalihintana.
 - Eri säättötuotteiden säättöhinnan volyympainotettuna keskiarvona.

EBGL Artikla (vaatimus)

52.2.b. Value of Avoided activation

All TSO ehdotuksen Artikla

6. Definition of the value of avoided activation of balancing energy from frequency restoration reserves or replacement reserves

- Value of avoided activation tarkoittaa arvoa, joka määritetään taseselvitysjaksoille, joilla kyseessä olevan alueen tarpeesta ei ole tehty säätöjä.
- Jos TSO päättää käyttää Artiklan 52.2(d) nojalla kaksihinnoittelumallia, **voidaan** Value of avoided activation määrittää erikseen yli- ja alijäämälle.
- Value of avoided activation hinnan laskentaan ei esitetä laskentamenetelmää, sen sijaan listataan komponentit, mitä value of avoided activation laskennassa voi käyttää.
 - Säätosähkön hinnat aFRR/mFRR/RR tuotteista (€)
 - Imbalance netting –prosessista aiheutuva hinta (€)
- Käytännössä tarkoittaa muutosta nykytilanteeseen, nykyisin Suomessa Value of avoided activation arvona käytetään vuorokausimarkkinan hintaa.

EBGL Artikla (vaatimus)

52.2.c. Yhden hinnan käyttö käyttö kaikille tasepoikkeamille siten, että sekä ali- että ylijäämälle määritetään yksi hinta taseselvitysjakson aikana.

All TSO ehdotuksen Artikla

7. The use of single pricing

- Tarkentaa, että jokaisen TSO:n tulee ottaa käyttöön yksihintamenetelmä viimeistään silloin, kun 15 minuutin taseselvitysjakso otetaan käyttöön.

EBGL Artikla (vaatimus)

52.2.d.

- Ehdot sille, millon TSO voi ehdottaa kansalliselle regulaattorille kaksoishinnoittelun käyttöä sekä minkälaiset perustelut käytölle on esitettävä
- Kaksoishinnoitteluun sovellettava menetelmä

All TSO ehdotuksen Artikla

8. Definition of conditions and methodology for applying dual pricing

- Artikla on oleellinen vain niille kantaverkkoyhtiöille, jotka näkevät tarvetta kahden hinnan mallille. Jos TSO aikoo käyttää kahden hinnan mallia, voidaan se ehdotuksen mukaan perustella vain seuraavien ehtojen täytyessä:
 - Taseselvitysjakso on pidempi kuin 15 min.
 - TSO tarvitsee samalla taseselvitysajaksolla sekä ylös- että alassäätöä.
 - Tilanteessa, jossa tasepoikkeama-alueen nettotasepoikkeama ei pysty antamaan selkeää suuntaa taseselvitysajaksolle, eikä näin pysty antamaan selkeää signaalia, mikä on ollut taseselvitysajakson säätösuunta.
 - Paikallisen energiamarkkinan erityisyydet aiheuttavat tarpeen kahden hinnan soveltamiselle.
 - Yksihintamalli ei riitä kattamaan tasesähköstä aiheutuvia kustannuksia.

EBGL Artikla (vaatimus)

52.2.d.

- Ehdot sille, millon TSO voi ehdottaa kansalliselle regulaattorille kaksoishinnoittelun käyttöä sekä minkälaiset perustelut käytölle on esitettävä
- Kaksoishinnoitteluun sovellettava menetelmä

All TSO ehdotuksen Artikla

8. Definition of conditions and methodology for applying dual pricing

- Artikla on oleellinen vain niille kantaverkkoyhtiöille, jotka näkevät tarvetta kahden hinnan mallille. Jos TSO aikoo käyttää kahden hinnan mallia, voidaan se ehdotuksen mukaan perustella vain seuraavien ehtojen täytyessä.

- Taseselvitysjakso on pidempi kuin 15 min.
- TSO tarvitsee samalla taseselvitysjaksolla sekä ylös- että alassäätöä.
- Tilanteessa, jossa tasepoikkeama-alueen nettotasepoikkeama ei pysty antamaan selkeää suuntaa taseselvitysjaksolle, eikä näin pysty antamaan selkeää signaalia, mikä on ollut taseselvitysjakson säätösuunta.
- Paikallisen energiamarkkinan erityisyydet aiheuttavat tarpeen kahden hinnan soveltamiselle.
- Yksihintamalli ei riitä kattamaan tasesähköstä aiheutuvia kustannuksia.

Fingridin
näkee
perusteltuina

Yhteenveto

Vaikutus
eSettin
järjestelmään.

Merkittävät muutokset Suomelle:

- Yhden taseen malliin siirtyminen (ottaen huomioon mahdollisuuden käyttää kahta hintaa)
- Hinnan laskenta useammasta säätötuotteesta paikallinen tarve huomioiden.
- Value of avoided activation hinnan laskenta.
- Hinnoittelumallin muutos: lähtökohtaisesti yksi hinta, mahdollisuus tietyillä taseselvitysjaksoilla kahteen hintaan.
- Yksityiskohtaiset säännöt, milloin kaksihintamallia saa käyttää.

TSO määrittelee
säännöt
hinnanmuodostukselle.

A large, red, cloud-like thought bubble with a small tail pointing downwards and to the left. Inside the bubble, the text is written in white, bold, sans-serif font.

Onko
Eurooppalaisen
harmonisoinnin
taso riittävä?

Kysymysten läpikäynti

Kiitos!

Fingrid Oyj

Läkkisepäntie 21

00620 Helsinki

PL 530, 00101 Helsinki

Puh. 030 395 5000

Fax. 030 395 5196

The Fingrid logo consists of the word "FINGRID" in a bold, red, sans-serif typeface. The letters are closely spaced and have a slight shadow effect, giving it a three-dimensional appearance. The logo is positioned in the bottom right corner of the slide.

FINGRID